

попиту на металеву продукцію. Флуктуації цін на метали, конкуренція з боку інших країн та зміни у світовому попиті можуть впливати на рентабельність українських металургійних підприємств.

2. Екологічні аспекти: Забезпечення сталого розвитку металургійної галузі передбачає урахування екологічних аспектів. Покращення енергоефективності, зниження викидів шкідливих речовин та впровадження чистих технологій стають все більш важливими вимогами, які металургійні підприємства повинні виконувати.

Враховуючи ці фактори та прийняття відповідних заходів, Україна може мати перспективи для розвитку металургійної галузі, зберігаючи свою важливу роль на міжнародному ринку металевої продукції. Проте, важливо також враховувати соціальні та екологічні наслідки розвитку галузі та забезпечувати сталість та ефективне управління в цьому процесі.

Список використаних джерел

1. Павленко О. Перспективи розвитку та негативні наслідки чорної металургії в Україні. Географія та туризм : матеріали V Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди, Харків, 28 лют. 2022 р.; [за заг. ред. П. І. Лоцмана]. Харків, 2022. С. 100–111.

2. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

УДК 339.137.2

Чижевська М.Б., к.е.н., доцент; Турков О.В., аспірант
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ПРІОРИТЕТНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ В ГАЗОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Газовий сектор нашої країни має величезний потенціал для розвитку: в надрах України знаходиться щонайменше 1,1 трильйони кубометрів блакитного палива. Як збільшити вітчизняний видобуток і чи можливо це в реаліях руйнівної війни? Кривава війна Росії проти України кардинально змінила національний газовий сектор: відбулося суттєве зменшення як споживання, так і видобутку внаслідок російських бомбардувань наших газових родовищ [1].

Газове господарство в Україні має велике значення для розвитку країни та регіону. Україна має значні природні газові ресурси та численні газові родовища і є (за статистикою) однією з найбільшими запасами природного газу в Європі. Визначення запасів газу та можливостей його видобутку має стратегічне значення для України, оскільки газ - той важливий чинник в енергетичній безпеці країни та благо для задоволення потреб населення, підприємств та промисловості.

Разом з тим, Україна потребує імпорту газу для задоволення всіх своїх потреб. Протягом останніх років країна намагається диверсифікувати свої газові постачання, щоб зменшити залежність від зовнішніх імпортерів [2].

Україна активно стимулює розвиток власних газових родовищ та інвестиції в модернізацію газопровідної інфраструктури. Країна прагне збільшити видобуток газу з власних резервів та привернути іноземні інвестиції в галузь. Вона продовжує працювати над розвитком своїх газових ресурсів та реформами у галузі для досягнення більшої енергетичної незалежності та стійкості [3].

Основні проблеми функціонування системи газового господарства України включають наступні аспекти:

1. Залежність від імпорту: Україна продовжує залежати від імпорту газу, для задоволення своїх енергетичних потреб. Це створює проблеми з енергетичною незалежністю та може призвести до значних економічних ризиків.

2. Застаріла інфраструктура: Газопроводна інфраструктура в Україні часто має застаріле обладнання і потребує модернізації. Це може призводити до втрат газу через витоки та зменшення ефективності транспортування.

3. Корупція та недостатня прозорість: Газовий сектор в Україні страждає від проблем корупції та недостатньої прозорості. Це може впливати на рівень довіри до системи та інвестиційну привабливість.

4. Висока споживча субсидія: Україна має систему споживчої субсидії, яка призначена для підтримки малозабезпечених громадян при оплаті за газ та інші комунальні послуги. Однак, ця система створює фінансове навантаження на бюджет та може спричиняти втрати для газових компаній.

Авторами сформовано першочерговий перелік засад розвитку конкуренції в газовому господарстві України, які включають наступні аспекти, що наведені на рисунку 1.

Регулювання та прозорість

I

Ефективне регулювання газового сектору є важливим для забезпечення конкуренції. Регулятори повинні встановлювати прозорі та неупереджені правила гри для всіх учасників ринку, що забезпечує рівні умови конкуренції та запобігає дискримінації.

Розділення власності та функцій

II

Важливо розділити власність на газові ресурси, газотранспортну і постачальну діяльність, щоб уникнути конфлікту інтересів та сприяти виникненню конкуренції. Це може включати розділення мережевих активів від компаній, що займаються постачанням газу.

Доступ до інфраструктури

III

Забезпечення недискримінаційного доступу до газотранспортної інфраструктури для всіх гравців ринку є важливою умовою розвитку конкуренції. Це дозволяє новим учасникам вступати на ринок і конкурувати з існуючими гравцями.

Регульовані тарифи

IV

Встановлення прозорих та обґрунтованих регульованих тарифів на доступ до газотранспортної мережі сприяє забезпеченню конкурентоспроможних умов для всіх учасників ринку.

Захист прав споживачів

V

Забезпечення захисту прав споживачів є важливим елементом розвитку конкуренції. Це включає чітку інформацію про ціни, якість та умови постачання газу, а також механізми врегулювання спорів та скарг.

Рисунок 1. Пріоритетні засади розвитку конкуренції в газовому господарстві України

Уряд України здійснює реформи в газовому секторі для вирішення цих проблем. Це включає диверсифікацію джерел постачання газу, створення прозорих та конкурентних ринків, модернізацію інфраструктури та боротьбу з корупцією. Прогрес в цих напрямках є важливим для забезпечення стійкого та ефективного функціонування газового господарства України.

Список використаних джерел

3. Стати на власні ноги: як збільшити видобуток українського газу та відмовитись від імпорту. URL: <https://www.unian.ua/economics/energetics/stati-na-vlasni-nogi-yak-zbilshiti-vidobutok-ukrajinskogo-gazu-ta-vidmovitis-vid-importu-12050862.html>

4. Пушак Г. І., Василів М. Ю. Проблеми розвитку ринку природного газу в Україні на конкурентних засадах. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 2 (41). С. 76-83.
Шевцова Ю. П. Стан розвитку конкуренції на ринку постачання природного газу для потреб побутових споживачів. URL: https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/imported_content/5d690f7b173ca.pdf (дата звернення: 10 жовтня 2021 р.).

УДК 004.9:519.873

Шахов В.О., магістрант

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка
(м. Полтава, Україна)*

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НАДІЙНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Для розгляду факторів, що впливають на надійність та ефективність інформаційних систем (ІС) розкриємо основні терміни та визначення, що характеризують надійність системи, як визначальну характеристику ефективності її функціонування.

Надійність системи – властивість технічних об'єктів зберігати протягом встановленого часу значення всіх параметрів, які характеризують здатність виконувати потрібні функції в заданих режимах та умовах застосування, технічного обслуговування, зберігання та транспортування [1]. Говорячи про надійність, необхідна відразу казати про працездатність та про критерій відмови системи. Відмова – це подія, після виникнення якої система втрачає здатність виконувати задане призначення [2]. Ці два поняття в певному розумінні виражаються одне через друге: відмова – це втрата працездатності. Але для тієї чи іншої інформаційної системи конкретне визначення відмови залежить від багатьох факторів: призначення системи, виконуваного завдання, вимог до виконання даної конкретної функції та ін.

У теорії надійності розрізняють дві основні категорії відмов: раптові та поступові [3].

Раптова відмова виникає внаслідок стрибкоподібної зміни вихідного параметра системи, в результаті чого він виявляється поза областю допустимих значень.

Причинами раптових відмов є, наприклад, обриви, порушення контактів, короткі замикання тощо.

За характером прояву така відмова стійка, тобто приводить до втрати працездатності апаратури на час усунення відмови.

Поступова відмова виникає внаслідок дрейфів параметрів системи під впливом зовнішніх факторів: зміни температури середовища, вологості, напруги живлення, часу тощо. Дрейфи приводять до відмови в момент перевищення вихідним параметром допустимого значення. Оскільки дрейф параметрів може бути оборотним, працездатність системи в багатьох випадках відновлюється при зменшенні інтенсивності зовнішньої дії.

Відмови, що самоусуваються, називаються збоями.

Комп'ютер, що є в складі ІС, може вийти з ладу не тільки внаслідок збою операційної системи, дій користувача чи зловмисника, а й в результаті збою апаратного пристрою. Навіть